

STUDIUL PLANTELOR MEDICINALE

PLANTE MEDICINALE ȘI FITOPREPARATE UTILIZATE ÎN AFECȚIUNILE TRACTULUI GASTROINTESTINAL *MEDICINAL PLANTS AND PHYTOPREPARATIONS USED IN DISEASES OF GASTROINTESTINAL TRACT*

Maria Cojocaru-Toma, Anatolie Nistoreanu, Anastasia Sulă

Catedra de farmacognozie și botanică farmaceutică, IP USMF " Nicolae Testemițanu ", Republica Moldova

Rezumat. Tractul gastrointestinal reprezintă ansamblul morfologic și funcțional de organe ce realizează digestia, absorbția alimentelor ingerate precum și evacuarea reziduurilor neasimilabile. Organele aparatului digestiv care sunt cele mai supuse afecțiunilor sunt cavitatea bucală, stomacul, intestinul subțire, intestinul gros sau colonul și rectul. Decesele cauzate de boli ale aparatului digestiv constituie 8,8% din totalul cauzelor de deces în Moldova, mai pronunțate fiind în zona centrală a republicii. Din flora R. Moldova, găsim o gamă largă de plante medicinale și fitopreparate care pot fi utilizate pentru tratarea disfuncțiilor digestive, prin acțiuni: antiinflamatoare, antidiareice, antihelmintice, tonice-amare, laxative, carminative, antiulceroase și antihemoroidale. Fitopreparatele utilizate în afecțiunile tractului gastrointestinal constituie 15,4 % din numărul total al produselor cuprinse în Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor.

Cuvinte cheie: tract gastro-intestinal, patologii, acțiuni, plante medicinale, fitopreparate

Abstract. The gastro intestinal tract is a morphological and functional ensemble of organs which are responsible not only for the digestion and absorption of the ingested food, but also for the evacuation of unassimilable residues. The most affected organs of digestive tract are: the oral cavity, the stomach, the small intestine, the big intestine (or the colon) and the rectum. In the Republic of Moldova 8,87 of deaths are caused by the diseases of the digestive tract, most of them are localized in the central zone of the country. In the Republic of Moldova flora we can find a large range of medicinal plants and phytodrugs which can be used in order to treat the digestive disfunctions. They can serve as anti-inflammatory, antidiarrhoeal, anthelmintic, bitter tonic, laxatives, carminatives, antiulcer and anti-hemorrhoids. The phyto-drugs used in affections of gastro-intestinal tract represent 15,4 % of the total number of products included in State Drug Nomenclature.

Keywords: gastro intestinal tract, pathologies, activity, medicinal plants, phyto-drugs

Introducere

Principală activitate a tractului gastrointestinal este transformarea alimentelor în nutrienți, care pot fi absorbiți de către organism pentru a produce energie, atât de necesară în fiecare zi. Tractul gastrointestinal este format dintr-un tub muscular care începe la nivelul cavității bucale și continuă cu faringele, esofagul, stomacul, intestinul, rectul și anusul. În sistemul digestiv sunt cuprinse și alte organe auxiliare pentru ca acesta să-și poată îndeplini activitățile zilnice, cum ar fi: glandele salivare, ficatul, pancreasul și vezica biliară. Digestia propriu zisă a alimentelor are loc în stomac și în intestinul subțire, unde proteinele, grăsimile și carbohidrații sunt transformate chimic în molecule, care sunt absorbite prin epitelul intestinului subțire și intră în circulația sanguină, iar intestinul gros joacă un rol important în reabsorbția excesului de apă. În cele din urmă, materiile nedigerate și reziduurile sunt transformate în materii fecale și sunt eliminate din organism. Afecțiunile organelor tractului digestiv pot apărea la orice persoană, indiferent de sex, vârstă sau clasă socială. Astăzi există numeroase remedii

naturiste pe care le putem studia și utiliza, înainte să apelăm la tratamentul alopatic.

Materiale și metode

Pentru realizarea studiului au fost evaluate plantele medicinale după Farmacopeele de referință, cât și Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor. După afecțiunile frecvent întâlnite ale aparatului digestiv, s-au selectat plantele medicinale și produsele vegetale utilizate în tratamentul acestora, după acțiunea antiinflamatoare, antivirală, antidiareică, antihelmintică, tonic-amară, laxativă, carminativă, regeneratoare, emolientă, antiseptică, antihemoroidală, hepatoprotectoare și antidiabetice.

Rezultate și discuții

Conform datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova se constată, că în ultimii cinci ani se prezintă date constante, în ceea ce privește numărul de bolnavi cu patologii ale tractului gastro-intestinal. Astfel, în anul 2010 au fost înregistrați circa 331,7 mii bolnavi cu astfel de patologii; 2011-346.6 mii-cazuri; 2012-339,5

mii; respectiv în 2013 au fost înregistrați 329,6 cazuri; 2014-331,3 ca apoi în 2015 cu o ușoară creștere, să ajungă la 332,3 mii de bolnavi. Conform informației Centrului Național de Management în Sănătate al Ministerului Sănătății, structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces practic nu s-a schimbat, fiind analogică anilor anteriori, cele mai multe decese (58,1%) au drept cauză bolile aparatului circulator, urmate de tumori (15,5%), bolile aparatului digestiv constituie (8,8%), urmate de accidente, intoxicațiile și traumele (7,5%) și maladiile aparatului respirator (4,5%). Mortalitatea generală pe cauze de deces diferă semnificativ și în profil teritorial. Decesele cauzate de boli ale aparatului digestiv cele mai pronunțate au fost în zona centrală a republicii, în raioanele: Rezina, Șoldănești, Telenești, Orhei, Hîncești, Nisporeni și Călărași deoarece în aceste regiuni apa și solul sunt de calitate mai proastă în comparație cu alte raioane, prin cantități mai mari de pesticide utilizate, produse de uz fitosanitar și nu în ultimul rând sunt multe gunoiști neautorizate [5;14].

În cazul unei afecțiuni gastrointestinale, activitățile tractului digestiv nu mai sunt îndeplinite corespunzător iar pacienții pot prezenta simptome precum: grețuri, stări de vomă, diaree, constipație sau ocluzie intestinală. Afecțiunile gastrointestinale sunt din cele mai frecvente și este imposibil ca o persoană să nu sufere de o asemenea afecțiune măcar o dată în viață, atunci când tractul gastrointestinal se poate menține sănătos cu 85% probiotice, sau floră de fermentație și 15% agenți patogeni, ce constituie flora de putrefacție. Deci, sănătatea colonului depinde de echilibru dintre aceste două tipuri de bacterii.

Din patologiiile tractului gastrointestinal menționăm: stomatite, ce reprezintă leziuni ale mucoasei bucale, mici vezicule care se transformă în ulcerații și devin foarte dureroase sau jenante. Pentru aceste leziuni, cele mai bune remedii naturiste reprezintă infuzia de flori de mușețel (*Matricaria camomilla*), din frunze de salvie (*Salvia officinalis*), ceaiul de busuioc (*Ocimum basilicum*) și de petale detrandafir (*Rosa damascena*) [2].

Gingivita este o inflamație a gingiilor, care netratată, poate duce la pierderea dinților. Principala cauză a gingivitei este igiena orală precară, însă fumatul, diabetul, un sistem imunitar slăbit și o dietă săracă în nutrienți sunt la fel de periculoase pentru dantură. Persoanele cărora le sângerează gingiile ar trebui să facă gargară cu ceai de sunătoare (*Hypericum perforatum*) sau din flori de mușețel (*Matricaria camomilla*) timp de o săptămână [2].

Herpesul este o infecție virală, care este foarte neplăcută. Pentru a se elimina, este util usturoiul (*Allium sativum*) tocat pus pe herpes timp de 10 minute, cu repetări de 5-6 ori în următoarele 24 ore. Proprietăți antivirale manifestă și florile de tei (*Tilia cordata*) prin conținutul de ulei volatil (farnazol), cât și ghimbirul (*Zingiber officinale*) prin zingiberină și borneol [8].

Ulcerul reprezintă o boală a stomacului caracterizată prin apariția unei ulcerații la nivelul mucoasei. Această afecțiune se poate trata prin infuzia din amestec de flori de nalbă de pădure (*Malva sylvestris*), flori de mușețel (*Matricaria camomilla*) și flori de urzică albă moartă (*Lamiun album*) sau infuzie din frunze de pătlagină (*Plantago major*) [12].

Gastrita este o inflamație a mucoasei stomacului, ce poate fi tratată cu ceai de flori de salcâm (*Robinia pseudacacia*), frunze de zmeur (*Rubus idaeus*), ceai de tătăneasă (*Symphytum officinale*) [13]. În caz de ulcer gastric, ulcer duodenal și în gastrite se utilizează infuzia de albumeală (*Gnaphalium uliginosum*), care se administrează în complex cu alte plante medicinale. În caz de ulcer stomacal cu aciditate mărită, poate fi administrat un cocktail vitaminizant, ce conține fructe de măcieș (*Rosa canina*), părți aeriene de talpa găștei (*Leonurus cardiaca*), rizom de obligeana (*Acorus calamus*), părți aeriene de albumeală (*Gnaphalium uliginosum*), părți aeriene de sunătoare (*Hypericum perforatum*), frunze de mentă (*Mentha piperita*), apă până la 1,5 litri. Aciditatea gastrică poate apărea în diferite afecțiuni ale stomacului, precum gastrite, ulcer, cancer stomacal, iar printre remediile pentru această afecțiune menționăm fructele de fenicul (*Foeniculum vulgare*), câte două înaintea fiecărei mese principale și ceaiul preparat din 25 g de semințe de fenicul (*Foeniculum vulgare*), 50 g de rădăcină de nalbă mare (*Althaeae officinalis*), 25 g de flori de nalbă de pădure (*Malva sylvestris*), 25 g frunze de roiniță (*Melissa officinalis*), 50 g de coada șoricelului (*Achillea millefolium*) [2;8;13].

Enterocolita, o patologie din ce în ce mai frecventă la copii, de natură infecțioasă, ce se poate trata cu fructe de mărar (*Anethum graveolens*), fenicul (*Foeniculum vulgare*), coriandru (*Coriandrum sativum*) sau cu un ceai din amestec de scoarță de crușin (*Frangula alnus*), frunze de nuc (*Juglans regia*), rădăcini de lemn dulce (*Glycyrrhiza glabra*), semințe de fenicul (*Foeniculum vulgare*) rădăcini de nalbă mare (*Althaeae officinalis*) și semințe de in (*Linum usitatissimum*), administrat în două prize [1;2].

Balonările reprezintă acumularea foarte mare de gaze în stomac și sunt însoțite de o senzație neplăcută și de flatulență. Pentru a trata senzația de balonare putem consuma ceai din flori de mușețel (*Matricaria camomilla*), frunze de salvie (*Salvia officinalis*) sau de coada șoricelului (*Achillea millefolium*). În aceste afecțiuni poate fi administrată și infuzia de mentă (*Mentha piperita*) sau de măghiran (*Origanum majorana*) [2;9].

Helmintiazele. Simptomele sunt diareea, crampele abdominale, greață, varsături, lipsa poftei de mâncare, flatulență și simptome generale intestinale. Un remediu se obține prin 10 părți semințe de in (*Linum usitatissimum*) cu o parte de cuișoare (*Eugenia caryophyllata*) măcinate. Pulberea poate fi utilizată în salate sau administrată câte 25 de grame în fiecare zi timp de o lună. Utilă în tratamentul teniazelor (tenifugă naturală), cât și altor

specii parazitare ca: *Ascaris*, *Ankylostoma*, *Botriocephalus* - este rădăcina de ferigă (*Dryopteris filix-mas*), prin componenții floroglucidici, unde activitatea antihelmintică crește odată cu gradul de condensare a nucleelor. Se administrează produsele din rădăcina de ferigă sub formă de extract eteric cu un conținut de 25% filicină brută, iar acțiunea antihelmintică poate fi potențată în amestec cu semințe de dovleac (*Cucurbita pepo*), vetrice (*Tanacetum vulgare*) sau pelin (*Artemisia absinthium*) [1;2].

Constipația este o afecțiune care apare la un număr din ce în ce mai mare de persoane prin stilul de viață alimentar nesănătos, consumului de produse fast-food și semipreparate, modului sedentar, stresul și chiar după o naștere naturală. Cele mai bune și eficiente remedii pentru constipație sunt scoarța de crușin (*Frangula alnus*) ceaiul de flori de nalbă mare (*Althaeae officinalis*), volbură (*Convolvulus arvensis*), sau flori de soc (*Sambucus nigra*), sau dimineața se administrează un pahar cu apă în care s-au înmuiat cu o seară înainte patru sau cinci prune uscate (*Prunus domestica*) [15].

Hepatita este o boală infecțioasă a ficatului, de natură virală sau non-virală, care constă în distrugerea celulelor hepatice. Printre remediile naturiste în tratarea hepatitelor putem puncta: armurariu (*Silybum marianum*), ce stimulează refacerea și întărește membrana hepatocitului, prevenind pătrunderea toxinelor, prin prezența silibininei și silimarinei. Anghinara (*Cynarascolumus*) posedă proprietăți remarcabile antioxidante, iar efectul se manifestă prin stimularea contracțiilor vezicii biliare, prin cinarină. Siminocul (*Helichrysum arenarium*) mărește secreția de bilă, modificând și compoziția acesteia, micșorează nivelul bilirubinei, prin helihrizina A și B, cvercitol, kamferol [2;3;8].

În *pancreatită* (inflamația pancreasului) medicina naturistă recomandă: infuzie din anason (*Anisum vulgare*), fracționată în trei reprize, înainte de mese; infuzie din sânziene (*Galium verum*) ce se administrează de trei ori în zi. În diabet, disfuncția pancreasului, se recomandă:

dudul (*Morus alba*) acționează în toate formele de diabet, reducând glicemia, prin taninuri, acid aspartic, arginină, și l- deoxinojirimicină, principiu activ, similar insulinei. Dintre terapiile alternative antidiabetice menționăm și afinul (*Vaccinium myrtillus*), prin compușii fenolici (glucichinina), brusturele (*Arctium lappa*), prin proprietăți detoxifiante, prin taninuri și lignane. Fasolea (*Fasoleus vulgaris*) este valoroasă prin arginină, fibre, iar tecile sale intră în componența speciilor antidiabetice [6;7;9].

Hemoroizii apar ca urmare a vieții sedentare și constipației sau chiar după nașterea naturală. Hemoroizii pot da o stare generală destul de proastă datorită iritației pe care o produc. Pentru calmarea durerilor produse de hemoroizi se recomandă consumul de mur (*Morus alba*), mușețel (*Matricaria chamomilla*) sau coada șoricelului (*Achillea millefolium*) zilnic, iar pentru vindecarea hemoroizilor, pe plan extern, se fac spălături zilnice cu ceai de frunze de nalbă (*Malva sylvestris*), tătăneasă (*Symphytum officinale*) sau mușețel (*Matricaria chamomilla*) [1;8].

În contextul celor menționate, fitoterapia are o lungă tradiție în tratarea tulburărilor gastro-intestinale, iar plantele medicinale din flora R. Moldova au fost selectate după acțiunile manifestate. Din șirul plantelor cu acțiune antiinflamatoare, menționăm mușețelul, albumeala, traista - ciobanului, păpădia. Prin antivirale se manifestă usturoiul, teiul și gimbirul. Acțiune laxativă manifestă planta de aloe, crușinul și ricinul. Remarcabile proprietăți carminative manifestă mărarul, feniculul, coriandru. Studiile remarcă proprietăți regeneratoare pentru uleiul de cătină, sunătoare, inclusiv pentru varza albă în ulcere. Inul și pătlagina- mare manifestă proprietăți emoliente. Din șirul antihelminticelor menționăm vetricea, pelinul, coada-șoricelului, feriga și semințele de dovleac. Produsele vegetale cu conținut de uleiuri volatile sunt în mare parte antiseptice, inclusiv salvia, ienupărul, cimbru, cimrișorul, obligeana, cât și cuișoarele. Din specii hepatoprotectoare punctăm: armurariul, anginara, siminocul.

Tabelul 1.

Plante medicinale și principii active utilizate în afecțiunile tractului gastrointestinal

Denumirea plantei în română	Denumirea plantei în latină	Principii active	Forme farmaceutice
<i>Plante medicinale antiinflamatoare</i>			
mușețel	<i>Matricaria chamomilla</i> L.	uleiuri volatile (chamazulena), pro-chamazulene (matricină și matricarină)	Flori de mușețel, produs vegetal; Ceai hepatic; Arfasetin, specie medicinală antidiabetică; Specie coleretică Nr. 1; Specie gastrointestinală; Rotocan; Romazulan; Kamillosan; Enterokind; Kindinorm; Dentokind; Detoxiphyt; Gastrophyt
albumeală	<i>Gnaphalium uliginosum</i> L.	flavonoide (gnafalozidele A,B) vit.C, B1, K, gnafalină	Eextract uleios; Gnaphalii uliginosi herb; Guna Diur-IC
traista- ciobanului	<i>Capsella-bursa-pastoris</i> L.	taninuri, colină, histamină, acetilcolină, provitamina A	Traista ciobanului, produs vegetal; Tinctură de traista ciobanului; Menstrofit cu vitex; Normoponderol; <i>Capsella bursa pastoris</i> TM;

păpădia	Taraxacum officinalis L.	triterpene (taraxerol, taraxol) taraxacină, inulină	<i>Taraxaci radices</i> , produs vegetal; <i>Detoxiphyt</i> ; <i>Hepatophyt</i> ; <i>Normoponderol</i>
Plante medicinale laxative			
aloe	Aloe arborescens Mill.	antraglicozide (aloină, emodină)	Balsam amar suedez <i>dr.Theiss</i> ; <i>extract fluid de Aloe</i>
crușin	<i>Rhamnus frangula L.</i>	derivații antracenului (frangularizida, frangula-emodol) acid crizofanic	<i>Scoarță de Crușin</i> , produs vegetal; <i>Sirop de Crușin</i> ; <i>Ephiplant</i> ; <i>Carbocif</i> ; <i>Cortelax</i> ; <i>Normoponderol</i> ; <i>Dr Theiss</i> ; <i>Nova figura</i> ; <i>Specie antihemoroidală</i> ; <i>Specie antihelmintică</i> ; <i>Ceai Favibil</i> ; <i>Ceai pentru slăbit</i> ; <i>Depuraflux</i> ; <i>Vicalin</i> ; <i>Ceai laxativ Nr. 2</i>
Plante medicinale carminative			
mărar	Anethum graveolens L.	cumarine (bergaptenă, scopoletină, umbeliferonă) ulei volatil (limonen, carvonă)	<i>Anethi graveolens fructus</i> , produs vegetal; <i>Specie gastrointestinală</i> ; „ <i>Trejos devynerios</i> ”; <i>Specie antihemoroidală</i> ; <i>Vigor</i>
coriandru	<i>Coriandrum sativum L.</i>	ulei volatil (citral, linalool, geraniol) aldehida decilenică	<i>Ceai fructe de coriandru</i> , produs vegetal; <i>Ceai gastric</i> ; <i>Carminativum Babynos ColicDrops</i> ; <i>Depuraflux</i> ; <i>Specie coleretică N1</i> ; <i>Tinctura Amara</i>
anason	Anisum vulgare Gaertn. (<i>Pimpinella anisum L.</i>)	ulei volatile (anetolul cca 90%, aldehida anisică, alcoolul anisic)	<i>Gastroedol</i> ; <i>Gastroedol Plus</i> ; <i>Carbocif</i> ; <i>Depuraflux</i> ; <i>Guna digest</i> ; <i>Ceai natural</i> ; <i>Digestie ușoară</i> ; <i>Dr. Theiss Ulei de anason</i>
fenicul	Foeniculum vulgare Mill.	anetol, estragol, aldehida anisică, 1,8-cineol, pinen, limonen, camfen, fenhonă	<i>Fructe de fenicul</i> , produs vegetal; <i>Carminativum Babynos</i> ; <i>Altalex</i> ; <i>Depuraflux</i> ; <i>Normoponderol</i>
Plante medicinale regeneratoare			
sunătoare	<i>Hypericum perforatum L.</i>	hipericina, hiperozida, rutozida, quercetol, cineol	Părți aeriene de sunătoare; <i>Arfasetin</i> ; <i>Detoxiphyt</i> ; <i>Gastrophyt</i> ; <i>Specie stomahică</i> ; <i>Guna Addict 2</i>
cătina	<i>Hippophae rhamnoides L.</i>	Vitamine (C, E, Gr.B, P) taninuri, cumarine, fitoncide	<i>Armon</i> ; <i>Catină</i> ; <i>Olasol</i> ; <i>Ulei de catină</i> ; <i>Adenolin</i>
Plante medicinale emoliente			
in	<i>Linum usitatissimum L.</i>	mucilagi, ulei gras, albumine, linamarozida	Semințe de in; <i>Ceai Detoxi Plus</i>
pătlagina mare	<i>Plantago major L.</i>	mucilagi neuzuronic, constituite, în mare parte, din xiloză, vitaminele A, C, K, o heterozida amară-aucubozida, taninuri	<i>Frunze de Pătlagină</i> , produs vegetal; <i>Plantagucid</i> ; <i>Suc de pătlagină</i> ; <i>Mucofalk Apple</i> ; <i>Mucofalk Orange</i> ; <i>Specie stomahică N1</i>
Plante medicinale antihelmintice			
vetricea	<i>Tanacetum vulgare L.</i>	acizi organici, ulei volatile (tuionă), tanacetină, vit.C	<i>Flori de vetrice</i> , produs vegetal; <i>Specie antihelmintică</i> ; <i>Specie coleretică Nr. 1</i>
dovleac	<i>Cucurbita pepo L.</i>	ulei gras, acizi omega-6, coenzima Q, lecitină, steroli, cucurbitina	<i>Specie antihelmintica</i> ; <i>Dovisan</i> ; <i>Doresan</i> ; <i>Peponen</i>
feriga	<i>Dryopteris filix-mas L.</i>	floroglucide, acid filicinic, filicina	<i>Specie antihelmintica</i> ; <i>Extract Filicis maris rhizomata</i> ; <i>Suspensie (Filicis maris rhizomata: Cucurbitae pepo semina)</i>
coada-șoricelului	<i>Achillea millefolium L.</i>	camazulenă, camfor, tuionă, borneol, cineol, achilina, millefină	<i>Infuzie</i> ; <i>extract lichid</i> , <i>Detoxiphyt</i> ; <i>Gastrophyt</i> ; <i>New Woman</i>

Plante medicinale antiseptice			
salvia	Salvia officinalis L.	ulei volatil (cineol, tuionă, tuiol, sabinol,	Infuzie; Frunze de salvie; Pulbere din extract de salvie; Ceai antibalonare cu topinambur; Dr. Theiss Extract de salvie cu vitamina C; Extract de salvie; Specie Aeolecasolum
cuișoare	Eugenia caryophyllata L.	acizi grași, omega-3, eugenol	Ulei de cuișoare; pulbere; Luteină
obligeană	Acorus calamus L.	ulei volatil, azaronă, aldehida azarilică, o heterozida amară –acorina, vit C	Rizomi de obligeană, produs vegetal fragmentat; Vicair; Vicalin; Specie gastrointestinal; Tinctura Amara; Gastrophyt; Detoxiherba
Plante medicinale tonic-amare			
giņtura	Gentiana lutea L.	substanțe amare, iod, oligoza-haride, acizi fenolici, taninuri, lupeol	Aflubin; Violet de Gențiană; Tinctură Gențiană; Gențiană rădacină; Extract hidroalcoolic de gențiană
pelin	Artemisia absinthium L.	absintina, anabsintina, capilina, vitamine A,B,C,H	Infuzie; macerat; pulbere; ulei; Extract „Trejos devynerios”; Gastrophyt; Picături gastrice; Specie antihelmintice; Vigor
Plante medicinale antivirale			
usturoi	Allium sativum L.	compuși sulfuroși, aliina, allicina, dialildisulfoxid	Alixina N-250; Allithera; Allochol; Garlic Oil; Kolez
tei	Tilia cordata Mill.	ulei volatil (farnesol) hesperidină, glicozida tiliacina	Flori de tei, produs vegetal; Vigor; Ceai multivitamin
ghimbir	Zingiber officinale Roscoe	zingiberină, bisabolen, borneol, farnesen, gingerol	Pulbere; tinctură; picături orexigene; preparate tonizante
Plante medicinale antihemoroidale			
urzică	Urtica dioica L.	vitamina C, K, B1, B2, carotenoide, acid pantotenic, clorofilă, acizi organici	Frunze de urzică, produs vegetal; Specie antihemoroidală; Specie antidiabetică; Ceai E antidiareic Fares; Antitox; Allochol; Fat-Slim; Hepatophyt; Gastrophyt
călinul	Viburnum opulus L.	lagochilină, flavonoide, taninuri, acid ascorbic	Viburnum opulus, extract fluid
tătăneasă	Symphytum officinale L.	alantoină, poliholozide	Dr. Theiss; unguent cu tătăneasă; Hepathrombin; Guna Oral Spray; Traumeel S; Galium-Heel
Plante medicinale hepatoprotectoare			
armurariu	Sylibum marianum L.	flavonoide, flavonolignane, silibină, silicristină, alcaloizi	Hepatophyt; Silimarină; Silibinum; Silimarin-forte; Silarsil; Carsil; Hepaticum; Hepatoprotect; Hepatovit; Hepcarsil; Legalon-70; Lagosa; Octoliv
siminoc	Helichrysum arenarium L.	substanțe amare, flavone, ulei volatil	Flamin; Flamin- Zdorovie; Specie colagogă nr.2; Gastrophyt; Hepatophyt
anghinare	Cynara scolymus L.	compuși polifenolici, cinarină, oxidaze, polifenoli, flavone, vitaminele A, B, C	Tinctură de anghinară; Silymarin; MagAnghinar cu săruri organice de magneziu; Chophytol; Hepatoclean

Concluzii

1. Patologiile tractului gastrointestinal constituie 8,8% din topul cauzelor de deces din Republica Moldova, ocupând locul trei după bolile circulatorii și tumori.

2. Raioanele din zona centrală a R. Moldova sunt cele mai afectate prin patologiiile tractului gastro intestinal, corelat cu conținutul mai înalt de pesticide, calitatea apei și solului.

3. În tratamentul patologiilor tractului gastrointestinal sunt utilizate plante medicinale cu acțiuni: tonice-amare, laxative, antiinflamatoare, antidiareice, antihelmintice, carminative, antiulceroase, antihemoroidale, hepatoprotectoare și antidiabetice.

4. Cota fitopreparatelor utilizate în afecțiunile tractului gastrointestinal constituie 15,4 % din numărul total al produselor după Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor.

Bibliografie

1. Gonciar V., Cazacu V., Dumbrava V. Farmaco- și fitoterapia în gastroenterologie, Chișinău, CEP Medicina, 2006, 183p
 2. Gonciar V., Obrijanu D., Nistreanu A. Elemente de fitofarmacologie, Chișinău: S.n.2012, 248p
 3. Grigorescu O. Pascu –Vol I-Tratat de gastroenterologie clinică, 1996, 814p
 4. Stanciu C.- Actualități în gastroenterologie și hepatologie, Junimea 2011, 188p
 5. <http://www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=198&>
 6. Nita M. Diabetul și plantele medicinale din tezaurul etnobotanic românesc, Ed. Aius, 2014, p54-63
 7. Cojocaru-Toma M., Ancuceanu R., Calalb T., Dinu M., ș.a. Produse vegetale și fitopreparate cu acțiune hipoglicemiantă, Buletinul Academiei de Științe a Moldovei, 1(46), Chișinău 2015
 8. Bojar O., Popescu O., Fitoterapie tradițională și modernă, Ed. Fiat Lux, 2005, p.177-178
 9. Craciun F., Alexan M., Ghidul plantelor medicinale uzuale, Ed. Științifică, București 1992, p.114-168
 10. www.amed.md, Agenția medicamentelor și Dispozitivelor Medicale Republica Moldova. Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor Republicii Moldova, disponibile la 16.01.2015.
 11. http://www.realitatea.net/tratamente-naturiste-pentru-herpes_1690978.html
 12. <http://sanatate.bzi.ro/ulcerul-gastro-duodenal-10-remedii-naturiste-55835>
 13. <http://calivita.bio-sanatate.com/Remedii-naturale/tratamente-naturiste-gastrita-hiperacida>
 14. http://ms.gov.md/sites/default/files/rapoarte/raport_anual_in_sanatate_-_2010.pdf
 15. <http://www.csid.ro/health/medicina-alternativa/ai-probleme-cu-constipatia-iata-cateva-remedii-laxative-naturale-11720926>.
-